

OVERSETTELSE fra engelsk.

SEMINAR OVER EMNET: EUROPA OG AMERIKA I 1980-ÅRENE.
MÅ NORGE FORETA ET VALG?

Norges stilling i forholdet mellom U.S.A. og Europa

Tidspunktet for dette seminaret passer spesielt godt.

Det er viet vurderingen av et meget viktig emne. Jeg er glad for initiativet fra de tre institusjoner som står bak seminaret. Jeg vil også gjerne si at jeg gleder meg over at så mange framtrepende utenlandske representanter har tatt seg tid til å komme hit, for å delta i diskusjonen.

Det ville være en overdrivelse å snakke om en krise i forholdet mellom de vestlige land. Det vi står overfor er egentlig et aktuelt behov for å tilpasse forholdet mellom Atlanterhavslandene den aktuelle situasjon, og slik at vi kan møte de nye utfordringer. Verden er i forandring. Vi må tilpasse vår politikk deretter, og forsøke å påvirke utviklingen.

Den betenkningen som er utarbeidet av en arbeidsgruppe fra Europabevegelsen i Norge peker på flere av de problemene vi står overfor, og antyder flere muligheter for en politisk kurs, som vi bør se nærmere på. Dette seminaret er et viktig ledd i en omfattende vurdering av politiske standpunkter. Jeg vil også gjerne vise til den meget aktuelle og tankevekkende utredning om de vestlige nasjoners sikkerhet, som er utarbeidet av Norsk Utenrikspolitisk Instituttts søster-organisasjoner i Bonn, Paris, London og New York.

Temaet for vårt seminar er formulert slik at det skal virke noe provoserende, for å bringe problemene litt på spissen og skjerpe diskusjonen. Helt siden den andre verdenskrigen har forholdet mellom atlanterhavslandene vært gjenstand for uenighet og diskusjon. Både Europa, Amerika, og resten av verden forandrer seg. Nye generasjoner overtar statsledelsen. Deres bakgrunn og synspunkter er forskjellige fra dem som ble formet under påvirkning av den andre verdenskrigs stridigheter.

Det er verdt å merke seg at Norge står vendt mot Atlanterhavet, med ryggen mot Europa. Norge kan ikke velge mellom en tilknytning til atlanterhavslandene eller til Europa. Vår

utenrikspolitik må omfatte begge aspekter. Meningene kan imidlertid være delte om hvor viktig det ene er sett i forhold til det andre, og hvor sterkt tilknytningen skal være. Dertil kommer tidsperspektivet. På lengre sikt kan valgmulighetene være større. Både usikkerhetsmomentene og valgmulighetene mangedobles når vi forsøker å se inn i en fjern framtid.

Tilknytningspunktene er tallrike i begge retninger, det gjelder politiske synspunkter, kulturelle tradisjoner, økonomiske interesser, følelser, spørsmålet om identitet såvel som på området militær sikkerhet. Norge er et europeisk land med sterke demokratiske tradisjoner.

I tiden fra 1865 til 1915 utvandret omkring 700.000 nordmenn til De forente stater. I 1865 hadde Norge 1,8 millioner innbyggere, og i 1915 2,5 million. Bare Irland hadde flere emigranter i forhold til folketallet. Nesten alle nordmenn har slekt i De forente stater.

La meg kort forsøke å beskrive Norges plass i forholdet mellom atlanterhavs-landene, i videre forstand. Ettersom Atlanterhavs-alliansen er det mest åpenbare, synlige bevis på at vi har felles interesser og mål, skal jeg ta utgangspunkt i noen grunnleggende synspunkter som har med nasjonal sikkerhet å gjøre.

Først og fremst vil jeg si at nasjonale og internasjonale sikkerhetsproblemer ikke kan vurderes utelukkende ut fra militære betraktninger. Sikkerhetspolitikken må i utgangspunktet baseres på form og innhold av politiske forhold i videre forstand, og dette må gjenspeile seg i de midler som anvendes. De militære faktorer må vurderes og tilpasses innenfor rammen av de politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle forhold.

Dernest er det viktig at sikkerhetspolitikken er gjenstand for aktiv debatt og diskusjon. Problemene ligger ikke utenfor den politiske ramme, de er en nødvendig del av politikken.

Det finnes få eller ingen endelige løsninger eller evige sannheter, når det gjelder internasjonal sikkerhet. Det er

behov for vedvarende, kritisk og aktiv diskusjon. Dette er viktig for å opprettholde en bred enighet om disse spørsmål, og enighet er nødvendig i et lite land som ligger innenfor et strategisk følsomt område, slik Norge gjør. Bred enighet er nødvendig for å unngå uberegnelighet.

Når det gjelder sikkerhet er det alminnelig akseptert at Norge trenger hjelp utenfra. Landet vårt er for stort, for viktig i strategisk sammenheng, og befolkningen for liten til at våre nasjonale sikkerhetsproblemer kan løses bare ved nasjonale tiltak. Og alliert hjelp må planlegges på forhånd, i fredstid, for å være troverdig og ha preventiv virkning.

Samtidig er det klart at vi må bidra til avspenning i vårt område. Våre sikkerhetstiltak må ikke bli en kilde til usikkerhet for våre naboer. Norge har derfor gått inn for en politikk som innebærer selvbestemt tilbakeholdenhet, uten stasjonering av fremmede soldater på norsk jord i fredstid, som forbyr lagring eller bruk av kjernefysiske eller kjemiske våpen, og som gir visse begrensninger når det gjelder allierte manøvre.

For å bidra til øket stabilitet i Nord-Europa har Norge valgt ikke å delta i oppbyggingen av en militær balanse spesielt for denne del av Europa. Slike tiltak ville kunne komme til å øke rivaliseringen mellom supermaktene i et følsomt område, og minske chansene for en bedre likevekt i Europa. Men nettopp fordi vi har avstått fra å bidra til militær balanse spesielt i Nord-Europa er vi stadig avhengige av maktbalansen mellom øst og vest og av et politisk stabilt Europa.

Sett fra Sentral-Europa ligger Norge på flanken. Norges sikkerhet avhenger i stor grad av de vestlige alliertes evne til å hindre angrep mot de sentrale deler. Dette er viktig også når det gjelder troverdigheten av NATOs garantier overfor de medlemmer av alliansen som befinner seg i utkanten.

Samtidig har Norge en nøkkelstilling når det gjelder NATOs evne til å bevare kontrollen over de trans-atlantiske kommunikasjonslinjer. Forsterkninger til Sentral-Europa er i stor grad avhengige av at den vestlige allianse kan

opprettholde sjøverts forbindelser over Atlanteren. I sikkerhets-sammenheng er forholdet mellom Norge og det kontinentale Europa preget av gjensidig avhengighet.

Norge har en nøkkelstilling når det gjelder supermaktens sikkerhets-vurderinger, både i relasjon til den sentrale maktbalanse og den maritime balanse. Bare De forente stater har tilstrekkelig makt til å stå imot Sovjetunionen i Nord-Europa. Norge kan derfor ikke velge mellom De forente stater og Vest-Europa. Norge er avhengig av dem begge.

I tida framover må innsatsen for stabilitet i forholdet mellom øst og vest generelt, og i Europa spesielt, stå sentralt i vår bevisshet og prege våre handlinger. Den omfattende sovjetiske militære oppbygging er en utfordring vi ikke kan ignorere. Vi må møte den med fasthet og vilje. Samtidig må vi være like fast besluttet på å forhandle om våpenbegrensning og nedrustning. Det vi ønsker er balanse på det lavest mulige nivå, militært sett.

Det viser seg også etterhvert at vi må gå inn for stabilitet i de politiske tilhøve. Det må skapes en ramme som kan absorbere slike sosiale forandringer som vi idag ser i Polen, uten at den politiske situasjon i Europa forrykkes. Dette krever en innsats for å skape en mer åpen situasjon i Europa, med et sterkere preg av samarbeid - på linje med Helsingfors-avtalen og oppfølgingen av denne, som nå foregår i Madrid.

Vi kan idag se visse uoverensstemmelser mellom De forente stater og Vest-Europa i synet på avspenning mellom øst og vest - både når det gjelder dagens situasjon og framtidsutsiktene. Det er nødvendig at disse problemene blir vurdert, og det er ønskelig at varierende synspunkter kommer til uttrykk i en allianse av frie nasjoner. Forsåvidt angår Sentral-Europa har avspenningen ført til konkrete resultater og fordeler. De kommer ikke opp mot forhåpningene, men det er vanlig i det politiske liv. De forente stater vil naturligvis se det hele i verdensmålestokk, og med dette utgangspunkt kan resultatene av avspenningen synes mindre forlokkende. Sovjetunionens framgangsmåte utenfor Europa var ikke preget av

en slik tilbakeholdenhet som man må vente av stormaktene, og som var noe av det vesentligste ved avspenningen som et politisk ønskemål. Den militære oppbyggingen som falt sammen med de politiske avspenningsbestrebelsene resulterte i en øket krigsfare, eller i ethvert fall et inntrykk av det i De forente stater.

Dette gir ikke grunnlag for vesten til å se på framtida med fortvilelse. Landene i Vest-Europa og Nord-Amerika overgår Sovjetunionen og landene i Øst-Europa på alle områder når det gjelder materiell makt.

Vestens materielle fortrinn forsterkes gjennom demokratiets iboende mentale styrke. Vi ønsker imidlertid ikke å benytte oss av denne fordel for å øke den militære kappestrid. Konkurransen hører hjemme på andre områder av menneskenes aktiviteter. Militær balanse er en nødvendig, men på ingen måte i seg selv en tilstrekkelig forutsetning for stabilitet. Den må opprettholdes, men den må også suppleres med politiske tiltak som begrenser det militære aspekt. Bare på denne måten kan vi skape virkelig avspenning.

Når vi ser tilbake, oppdager vi noen av de vesentligste grunnene til at avspenningen ikke kom til å innfri våre forventninger. For det første ble ikke den politiske avspenning fulgt opp og underbygget gjennom avtaler om våpenbegrensning og nedrustning, som kunne stoppet våpenkappløpet, og blitt begynnelsen på en utvikling med nedtrapping av våpenarsenalene. For det andre kunne ikke stormaktene enes om eller respektere en grunnholdning basert først og fremst på tilbakeholdenhet i forbindelse med bruk av våpenmakt. For det tredje lå det man hadde oppnådd i retning av større åpenhet og menneskelighet, og mindre uberegnelighet langt tilbake for de ønskemålene som hadde manifestert seg i midten av 1970-årene.

Det vi må forsøke å gjøre nå er å skape et nytt grunnlag for et bedre forhold mellom øst og vest i Europa. Stabilitet er vesentlig, og dette er hva vi må få til, og sikre. Men måten vi gjør dette på er viktig. Vi må unngå slike fallgruber som ønsketenkning og rotfestet mistillit. Dette siste vil uunngåelig føre til et nytt våpenkappløp og forsinke en felles erkjennelse av gjensidigheten ved de sikkerhetstiltak

som treffes i Europa. Det er helt klart i den felles interesse å forhandle og redusere, framfor å konkurrere og bygge opp.

En stabil og levedyktig europeisk ordening avhenger av stabile og levedyktige samfunn. Derfor er det viktig at våre sikkerhetstiltak utformes slik at de kan godtas og støttes av samfunnet. Bare på denne måten vil de forbli stabile og troverdige. I fall tiltakene fører til nedbrytende motsetningsforhold og bred motstand innen våre samfunn, vil dette svekke den internasjonale stabilitet. På forsvarets område er det ikke bare et spørsmål om å gjøre nok. Vi må også gjøre det som er riktig.

I mange europeiske samfunn er det idag en dyptgripende og oppriktig uro over at våpenkappløpet har unndratt seg politisk kontroll. Dette gjelder i høyeste grad også i Norge.

Imidlertid er de kjernefysiske våpnene oppfunnet, dette kan ikke endres. Våpnene er en del av vår tilværelse og vårt ansvar. De politiske lederne må påta seg dette ansvaret. Men deres troverdighet er avhengig av at de kan framlegge realistiske planer for hvordan vi skal takle atom-problematikken. La meg understreke at dette er problemer som angår oss alle, uansett om de statene det gjelder har egne atomvåpen, om de har atomvåpen stasjonert innenfor sine grenser, eller om de ikke tillater lagring eller bruk av slike våpen. Dette er grunnen til at Norge har engasjert seg aktivt i spørsmålet om atom-nedrustning og med å følge opp de to avgjørelser som ble fattet av NATO i desember 1979. Vi føler et klart ansvar for å bidra til en politikk med kontroll med atomvåpen og nedrustning.

I forbindelse med forholdet mellom øst og vest i videre forstand har Norge en viktig rolle, først og fremst gjennom sitt bidrag til stabilitet i Nord-Europa. I denne sammenheng omfatter vår politikk flere viktige elementer.

Vi skal først og fremst opprettholde en politikk som går ut på varsomhet i forbindelse med vår nasjonale sikkerhet, og avveie behovet for forsikringer vis-à-vis våre naboer.

Vi har sikret oss gjennom en betydelig og vedvarende nasjonal innsats, og ved samarbeidsordninger med våre allierte med henblikk på å få fram forsterkninger i en krisesituasjon.

For det annet ønsker vi å videreutvikle og utvide et konstruktivt samarbeid med Sovjetunionen på bestemte områder hvor vi har felles eller sammenfallende interesser, så som i fiskeriene, miljøvern, søke- og redningstjeneste, offshore-teknologi, o.s.v.

For det tredje ønsker vi å styrke båndene mellom Norge og de øvrige nordiske land. Økonomisk stabilitet vil i hovedsak søkes oppnådd gjennom et utvidet industrielt samarbeid, også omfattende energisektoren, på den skandinaviske halvøy - til å begynne med mellom Norge og Sverige. Samtidig vil vi utvide og utdype vår politiske dialog med Island, Finland og Danmark.

Økonomisk står Norge i en gunstig stilling. Arbeidsløsheten er meget lav. Dette er et resultat av bevisst politikk. Vi innser at epoken med vedvarende og sterk vekst er over. Strukturelle reformer innenfor vår økonomi er nødvendige, og regjeringen må ta aktiv del i dette.

Norge er sterkt avhengig av økonomiske forbindelser med resten av verden. Vi eksporterer halvparten av det vi produserer, og importerer halvparten av vårt konsum. Vi har en stor handelsflåte. Norge er reelt interessert i omfattende konsultasjoner angående økonomi og finanspolitikk, og er fast bestemt på å styrke denne aktivitet vis-à-vis de europeiske land.

Norge er et lite land og må derfor basere sin handelspolitikk på forbindelser i flere retninger. Bindende avtaler, lover og regler for internasjonalt samkvem beskytter de små lands interesser i vanskelige tider. De større land kan beskytte sine interesser ved ensidige tiltak. Utslag av proteksjonisme vil skade de mindre nasjoner, og, enda viktigere, det vil skade den internasjonale økonomi. På denne bakgrunn er vi bekymret over følgene av mulige beskyttelsestiltak som De forente stater måtte sette i verk for å motvirke utenlandsk

konkurransen.

På energisektoren har Europa og De forente stater betydelige felles interesser. Men de midler man bruker for å dekke disse interessene er av og til motstridende, spesielt på områder som har innflytelse på forbruksmønstre innenlands, eller på den politikken som føres overfor landene i Midt-Østen.

Behovet for å beskytte energikildene er åpenbart, likeså behovet for energisparing. Like viktig er det å begrense oljens andel av det totale energiforbruk gjennom utvikling av alternative energikilder. Oljen representerer idag en større del av det totale energiforbruk enn alle andre energikilder sammenlagt. Når vi dessuten vet at olje er en ikke fornybar ressurs, som i stor grad må importeres fra områder som er politisk ustabile og sårbare, er det ikke nødvendig å forklare hvorfor det må være et viktig siktemål for oss alle å få redusert oljens andel av verdens samlede energiforbruk.

Det må være opp til den enkelte regjering å avgjøre hvilke midler man vil bruke for å fremme disse felles mål. Imidlertid er det en klar fordel om man kan samordne de forskjellige nasjonenes energipolitikk i den grad dette lar seg gjøre, slik at vi alle trekker i samme retning. Vi legger derfor vekt på den meningsutveksling og de diskusjoner de vestlige regjeringer har i Det internasjonale energibyrå (IEA). Vi er tilfreds med de avgjørelser som ble tatt på IEAs møte på minister-plan i mai ifjor, med henblikk på å redusere oljens andel av energiforbruket til omlag 40% innen utgangen av 1980-årene.

En viktig side ved de vestlige lands felles interesser på energisektoren er deres forhold til OPEC-landene. Fra norsk side har vi hele tida lagt vekt på behovet for en konstruktiv dialog mellom produsent- og bruker-landene, som en del av nord-syd problematikken. Vi må ikke glemme det faktum at, på tross av enkelte forskjeller når det gjelder måten å nærme seg problemet på, er det i både energiprodusentenes og -forbrukernes interesse å bevare den økonomiske stabilitet og å skape en basis for videre økonomisk vekst. Overført til spørsmålene vedrørende pris og garanti for levering betyr dette

at begge parter skulle være interessert i ordninger som garanterer en mindre grad av uberegnelighet enn vi har erfart i løpet av det siste ti-år. Vi håper derfor at De forente stater i likhet med andre vestlige regjeringer vil arbeide aktivt for å komme til forståelse med produsentlandene, og at disse vil svare i samme ånd. Norge vil selvfølgelig gjøre hva man kan for å være til hjelp i denne sak.

Norge vil selvsagt også bidra mer direkte til vestens energiforsyning. I 1980-årene vil vi eksportere til andre vestlige land olje- og gassmengder som utgjør omtrent seks ganger vårt eget forbruk. Det er imidlertid grenser for våre muligheter til videre økning av vår årsproduksjon. Det gleder oss at denne grense, som tildels knytter seg til oljesektorens innvirkning på landets økonomi forøvrig, og dels til sosiale, regionale, miljømessige og sikkerhetsbetraktninger, stort sett blir forstått og akseptert i utlandet.

Som oljeprodusent vil Norge aldri komme til å bli noen hovedleverandør. Mindre leverandører er imidlertid også viktige i perioder med knapphet, uansett hvordan den oppstår. Når det gjelder gass vil Norge bli en betydelig eksportør sett i forhold til europeisk forbruk. På denne måten vil Norge være i stand til å bidra til en spredning av leveranser til Europa.

Vi er vitne til at mange internasjonale spørsmål får global gyldighet. Hendinger utenfor Europa og De forente stater vil ha innflytelse på utviklingen i den vestlige verden, og påvirke vitale interesser. Derfor er det naturlig at politiske konsultasjoner blir ført på et bredere grunnlag. Imidlertid er det like viktig å unngå en utvidelse av den vestlige alliansens interesseområde. Alliansen ble inngått med det klare formål å forsvare et bestemt område mot angrep. Det er ingen global allianse. Når det gjelder den globale stabilitet er det viktig at vi ikke bruker som målestokk øst-vest-konflikten i Europa og lar dette bestemme mønsteret i internasjonale forbindelser ellers i verden.

Selv om samordning er viktig, hverken kan eller bør vi opptre i samlet flokk i den tredje verden - dette ville lett oppfattes som en samlet front mot den tredje verden. Dessuten bør vi unngå å henfalle til det som synes å være dagens mote, nemlig å overlate til formelle, begrensede fora som representerer de viktigste vestlige makter, å ta seg av de utfordringer som møter oss utenfor Europa. Dette vil uvegerlig skape en avstand mellom de større og de øvrige land innenfor alliansen. Dette kan føre til større uoverensstemmelser omkring alliansen i hjemlandet, og, paradoksalt nok, skape problemer innenfor alliansen når det gjelder alliansepartnernes politikk overfor områder utenfor NATOs ansvarsområde.

Med andre ord: Vi må erkjenne at alliansen består av selvstendige nasjoner. Hvis vi skulle innføre en forretningsorden hvor de mindre land ble holdt utenfor en indre krets med virkelig innflytelse, ville det bli mye vanskeligere å bevise at konsultasjoner mellom alliansepartnerne gjorde det mulig for alle medlemslandene å øve innflytelse. I denne sammenheng er det også fare for at begrensede toppmøter ville berøve meningsutvekslingen innenfor NATO dens vitalitet og sentrale betydning.

En side ved dagens realiteter er at europeisk identitet og uttrykket for europeiske interesser er bragt et langt steg framover gjennom Det europeiske politiske samarbeid (EPC). Mangfoldighet og pluralisme innebærer ikke uenighet mellom de vestlige nasjoner. Det kan også ha betydning når det gjelder å fremme internasjonal stabilitet og diplomatisk fleksibilitet.

Med hensyn til politiske perspektiver og interesser har Norge i de senere år kommet fram til standpunkter som stort sett faller sammen med de som har manifestert seg gjennom EPC. Vi har derfor gått inn for uformelle samtaler mellom vår utenriksminister og presidentskapet i Det europeiske ministerråd, og dette vil vi fortsette med.

De revurderinger som for tiden finner sted i Washington skaper usikkerhet - og kanskje forventninger om mer dramatiske forandringer enn vi faktisk vil oppleve. U.S.A.s nye regjering har understreket at den er fast bestemt på å gjenvinne Amerikas innflytelse og bidra til mindre uberegnelighet i internasjonale forhold.

Internasjonale forbindelser er en slags løpende prosess, som hverken stopper opp eller lar seg stoppe hver gang en ny regjering overtar i et stort land. Revurderinger må man regne med, som del av en vanlig politisk prosess. Imidlertid er politisk kontinuitet og engasjement viktige forutsetninger for stabilitet i internasjonale anliggender.

Vi er nå vitner til at amerikansk utenrikspolitikk igjen blir verdensomspennende. Selvsikkerheten vender tilbake ettersom sårene etter Vietnam og Watergate forsvinner. Men en global politikk må gjenspeile det internasjonale samfunns sammensatte og forskjelligartede natur. Den må være lydhør overfor de fattige og undertrykte folks ønsker og behov, de folk som lengter etter den frihet vi har og som vi kjemper for å beskytte. Om vi reduserer det sammensatte og mangfoldige til et enkelt spørsmål om konkurranse mellom Sovjet og U.S.A. vil de internasjonale tilhøve bli hardere og risikoen for en konfrontasjon vil øke.

Det er vårt håp at den nye amerikanske regjeringen ikke vil bryte med Carter-regjeringens velfunderte Afrika-politikk, og spesielt at den fortsatt vil støtte FN-resolusjon nr. 435 om Namibia og bidra til en samlet internasjonal front mot apartheid-regimet i Syd-Afrika.

Det er likeledes på det rene at Latin-Amerika vil innta en mer framtrødende plass i forholdet mellom U.S.A. og Europa i årene som kommer. Europa har sterke historiske og kulturelle bånd til de sørlige deler av den vestlige halvkule. Disse forbindelsene bør utvikles med henblikk på å få til forandringer i fredelige former og å stabilisere de latin-amerikanske landenes utenriks forbindelser. Støtte til regimer som driver ren undertrykkelse, eller militær støtte til regimer som knuser samfunnet gjennom undertrykkelse vil svekke den internasjonale stabilitet og redusere vestens troverdighet. Dette er reelle

problemer i Sentral-Amerika, nærmere bestemt i Guatemala og El Salvador. Uenighet mellom De forente stater og Vest-Europa når det gjelder den politiske linje overfor Latin-Amerika kan komme til å skape et spenningsforhold innenfor den vestlige allianse i det ti-år vi går inn i.

Det amerikanske engasjement i Europa er nødvendig for å bevare stabilitet og balanse. På samme måte er stabilitet og balanse i Europa av vital interesse for De forente stater. De forente stater trenger Vest-Europa i like stor grad som Vest-Europa trenger De forente stater. Deres forhold er basert på gjensidig avhengighet. Å administrere dette fellesskap er en utfordring til landene på begge sider av Atlanteren.

Vår allianse er basert på felles interesser og verdinormer som vi deler. Dette betyr ikke nødvendigvis at vi har sammenfallende interesser på andre områder enn de som faller inn under NATO. Det betyr heller ikke at vi nødvendigvis kommer til de samme konklusjoner når det gjelder hvordan vi skal forsvare våre felles interesser i en gitt situasjon. Det betyr ikke at vi uvilkaarlig enes om hvorledes våre felles interesser påvirkes av den politikk andre stater fører, eller av den internasjonale utvikling, generelt. Hva det faktisk betyr er at vi anser det viktig å diskutere hvorledes vi kan forsvare og fremme våre felles interesser på beste måte. Slike konsultasjoner finner sted mellom uavhengige nasjoner.

Som konklusjon, under henvisning til seminarets tema: For det første tror jeg ikke at den situasjon vil oppstå at Norge, i 1980-årene, må velge mellom Europa og Amerika. For det annet mener jeg at Norge bør bidra til en politikk som gjør at man unngår omstendigheter som kunne stille oss overfor et slikt valg. I denne sammenheng er det av den største viktighet at alliansen går inn for begge målsettinger - sikkerhet og avspenning. Dette vil være hovedtrekkene i vår politikk i årene framover.